

Ung dirigent

Roller og oppgaver

Dirigent løftet

Dirigentløftet er en langsiktig satsing med mål om å heve nivå, dyrke kompetanse, øke status, skape samarbeid og bidra til økte karrieremuligheter for Norges dirigenter. Satsingen omfatter ulike program og tilbud på alle nivå og skal bidra til å gjøre Norge til en dirigentnasjon.

Ung dirigent er kurs og materiell utviklet av De unges orkesterforbund, Korpsnett Norge, Norges Musikkorps Forbund, Ung i kor og Ung kirkesang.

Se materiell, kurs og tilbud på www.dirigentloftet.no

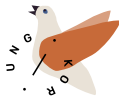
Dirigentløftet støttes av Sparebankstiftelsen DNB og Talent Norge.

DEXTRA

Talent Norge

Å utøve musikk er en **unik verdi i seg selv**. Det gir kunnskap og er en aktivitet man kan ha glede av gjennom hele livet.

Å skape musikk **sammen med andre** gir en ekstra dimensjon som kan gi gåsehudfremkallende opplevelser. Som dirigent har du muligheten til å bygge både musikk og mennesker. Du kan skape små og store øyeblikk.

Å utøve musikk sammen med andre gir **mange positive effekter** utover selve musikkopplevelsen som man har glede av ellers i livet. Det kan for eksempel være mestringsfølelse og sosialt samhold.

DIRIGENTENS ROLLER

Opgavene til en dirigent kan deles inn i tre områder:

- Musikalske
- Administrative
- Sosiale

Musikalsk

Det **musikalske ansvaret** er selvsagt. Du som dirigent må finne passende musikk til ulike konserter og opptredener, samt gode måter å innstudere repertoaret på. I tillegg bør du sørge for at ensemblet stadig opplever progresjon og rekker å være godt nok forberedt til fremføringer. Det er din jobb å lede alle sammen til et samlet musikalsk resultat.

Administrativt

I arbeidet med det musikalske dukker det fort opp **administrative oppgaver** som må til for at du skal lykkes. Det kan være alt fra møter, planlegging av øvelser og konserter til praktisk organisering og gjennomføring. Ved å ha faste rammer, noen få klare regler og ved å legge opp til gode organisatoriske vaner, blir alt mer trygt og tydelig for alle som deltar. Du som dirigent kan da få overskudd til å fokusere mer på det musikalske.

Sosialt

For at du skal lykkes med å lede laget musikalsk er det viktig at alle er **trygge** på deg og hverandre. Når alle kjenner hverandre og gjør hverandre gode er det lettere å oppnå gode musikalske resultater. Det er viktig at alle har et godt **sosialt** nettverk i gruppa. Sammen med musikalsk fremgang og gode opplevelser bidrar det til at flere fortsetter. Som dirigent må du jobbe bevisst for at alle skal ha det bra på øvelsen og oppleve et fellesskap i gruppa.

PLANLEGGING

Det er viktig å ha noe å øve mot. Kortsiktige mål kan være konserter og nytt repertoar. Man bør også ha langsiktige mål som for eksempel å utvikle klang og intonasjon.

Øvelsestiden er dyrebar og det gjelder at tiden blir benyttet best mulig. Med god **planlegging** kan øvelsen bli både lærerik, engasjerende, variert, gøy og effektiv. Det kan godt hende planen må endres underveis, men med en god plan har du en rettesnor som gjør det lettere å nå målene for øvelsen.

Slik kan du legge opp øvelsen:

1. Start øvelsen presis!
2. Ønsk ensemblet velkommen. Hva skal vi gjøre i dag?
3. Oppvarming. Bruk gjerne innbakte problemstillinger fra repertoaret. Det er også ofte effektivt å begynne med oppvarmingsøvelser allerede før du har sagt noe.
4. Presenter og arbeid med dagens tema og innstuder eventuelt nytt repertoar.
5. Pause (om øvelsen er lang nok)
6. Ta opp stoff fra forrige øvelse, og hold vedlike allerede innstudert repertoar.
7. Repeter dagens tema
8. Gi en kort muntlig oppsummering. Hva har vi gjort i dag, og hva skjer videre?
9. Avslutt med noe som gir en god følelse.

Her er et skjema du kan bruke når du planlegger innholdet i øvelsen:

Hva	Hvordan	Hvorfor	Evaluering

Kolonnen for evaluering fyller du ut etter øvelsen, slik at du kan ta med deg erfaringene i planleggingen videre. Ved å evaluere etter hver gang kan du stadig bli bedre og følge opp det du jobbet med på forrige øvelse på en god måte.

Ensemblet du dirigerer bør ha en årsplan/terminliste. Ut ifra den lager du en repertoarplan for alle konserter og oppdrag.

Når du planlegger og instruerer er det viktig å ha **kunnskap om de du leder**. Musikken må være tilpasset det nivået deltakerne er på og den besetningen du har. Det er for eksempel stor forskjell på hvordan en 8-åring og en 15-åring tenker og hva de kan.

Metoder

Du må instruere slik at alle deltakerne forstår deg. Ofte trenger du flere måter å lære bort det samme på for at alle i gruppa skal forstå det og at kunnskapen skal sitte godt. Får deltakerne benyttet **flere av sansene** sine i innlæringen sitter kunnskapen bedre. Du kan for eksempel la deltakerne både klappe, synge og høre en rytme de skal lære.

Ved å gjøre det man skal lære med **kroppen** er sjansen stor for å forstå. I tillegg må det **repeteres** på ulike vis for at det skal huskes.

KOMMUNIKASJON

Arbeidsro og god stemning

Det kan fort bli urolig i et rom med mange deltakere. Da er det vanskelig for dirigenten å komme frem med det han/hun har på hjertet. Her er noen forslag som kan bidra til god arbeidsro:

- Start øvelsen med musikk i stedet for prat.
- Lag noen regler for hvordan dere vil ha det på øvelsen. Eks: Vi rekker opp handa. Vi sier bare positive ting. Vi hjelper hverandre.
- Gi korte beskjeder og instruksjoner, slik at du kan gå rett videre med musikken.
- Sørg for at alle er aktive største delen av øvelsen. Du kan gi ulike oppgaver til ulike deltagere samtidig. Noen kan for eksempel lytte til hvilken stemning musikken har, eller trene på sin rytme, mens du øver med andre.
- Hold energinivået oppe. Ikke gi rom for prat.
- Finn tegn for å skape ro uten å slite på kreftene.

Eksempler på tegn for å samle fokus: 1. Si en rytme eller et ord og deltakerne svarer med en annen avtalt rytme eller et ord. 2. Si en rytme som deltakerne hermer på tydelig tegn fra deg. Fortsett med flere rytmer som hermes. 3. Sett i gang med en puste- eller støtteøvelse.

Hva skal du si?

Stort sett sier dirigenter altfor mye. Du sparer mye tid og gjør øvelsen mer spennende ved å **gi få og korte beskjeder** når du slår av. Vær konkret og fortell hvordan du vil ha det og la musikantene/sangerne prøve med det samme. **Vis retningen fremover.** På den måten sørger du for å bidra til **positiv stemning** og til å bygge opp alle i ensemblet. Noen ganger holder det med et ord som beskriver det du vil ha.

Mennesker motiveres ulikt. De fleste blir motivert av å oppleve egen fremgang. **Bevisstgjør all fremgang** som skjer. En annen nøkkel for å bli motivert er å kjenne at en har en viss mulighet til å **være med på å bestemme** noe.

Noen synes det er spennende med nye utfordringer, andre må være helt trygge på at de får det til før de prøver. Noen motiveres av konkurranser mens andre ikke synes det er spennende i det hele tatt.

Kroppsspråk

Du kommuniserer med hele deg: ansiktsuttrykk, øyne, munn, holdning, armer og gester. Ikke bare det du sier og gjør, men også det du ikke sier og hvem du sier det til, påvirker hvordan du kommuniserer. Til og med når du sier noe kan være avgjørende for hvordan det blir tatt imot.

En utfordring er at alle opplever deg ut ifra sine egne erfaringer. Vær bevisst på hvordan du kommuniserer med ensemblet. Film deg selv mens du dirigerer, så ser du selv hvilke signaler du sender. Det er ikke sikkert at det stemmer med hva du tror. Kanskje du ser veldig streng ut, når du selv bare prøver å være konsentrert. Ved å være bevisst på hvordan du fremstår, kan du lettere få frem det musikalske uttrykket du ønsker å vise.

Med en **stødig og stabil holdning i beina** vil signalene du sender med overkroppen bli tydeligere. Det gjelder å sende de samme signalene med ansiktet, kroppen, armer og ord. **Vis musikken og vær oppmuntrende!**

ENGASJEMENT OG INNSTILLING

Er det noen som ikke forstår, er det din oppgave å finne enda en måte å forklare på. Tenk at alle gjør så godt de kan. Vær god med alle. Sørg for at **alle blir sett**. Ditt engasjement og din innsats betyr mye og kan være med på å sørge for at tiden i koret/korpset/orkesteret er med på å gi de som deltar et bedre liv.

Alle trenger å oppleve:

- Mestring
- Utvikling
- Trivsel
- Stolthet

Se til at alle hver eneste øvelse opplever å **musisere** sammen med andre. Det er lett å bli engasjert i alt som skal læres og trenes på, men det er veldig viktig å sette av tid til nettopp musisering. Opplevelsen av å være i musikken og å musisere sammen med andre er viktig og det som gjør samspill/samsang så spesielt.

www.dirigentløftet.no